

© Колодій С. А.

УДК: 001.891.5:579.2

Колодій С. А.

Вінницький національний медичний університет імені М.І. Пирогова кафедра мікробіології, вірусології та імунології (вул. Пирогова, 56, м. Вінниця Україна, 21018)

ВИКОРИСТАННЯ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ МІКРОБІОЛОГІЇ, ВІРУСОЛОГІЇ ТА ІМУНОЛОГІЇ В МЕДИЧНОМУ ВУЗІ

Резюме. У роботі наведено досвід контролю знань студентів на кафедрі мікробіології, вірусології та імунології в медично-му ВУЗі. Доведено, що тестовий контроль є одним з методів визначення рівня знань студентів. Тестовий контроль сприяє активізації пізнавальної діяльності, формує у студентів навички самостійної роботи, розвиває логічне мислення. Тестовий контроль знань доцільно використовувати в комплексі з іншими методиками.

Ключові слова: мікробіологія, вірусологія, імунологія, тестовий контроль.

Вступ

Входження України в Європейську систему вищої освіти супроводжують трансформаційні процеси, які на сучасному етапі мають місце в національній системі вищої освіти. Реалізуючи ідеї Болонської конвенції, вища школа нашої країни готує конкурентноздатних фахівців [Андрущенко, 2004]. В таких умовах педагогічні колективи медичних вузів запроваджують сучасні освітні технології навчання студентів з використанням аналітично-пошукової роботи та наукової інформації. Важливим завданням, яке стоїть перед викладачами вищих навчальних закладів на сучасному етапі, є впровадження нових технологій навчання; піднесення їх на новий якісний рівень; втілення їх у практику колективів кафедр, формування у студентів практичних навичок для систематичного вдосконалення майстерності в умовах сучасного швидкозмінюваного світового наукового середовища [Морозта ін., 2011]. Дослідження зарубіжних, вітчизняних науковців засвідчують, що підготовку фахівців нового покоління, в тому числі лікарів, можна повною мірою вирішувати традиційними стандартними методами навчання в поєднанні з новими навчальними технологіями. Традиційні методи навчання студентів спрямовані, в першу чергу, на отримання, розширення та поглиблення знань шляхом подачі інформації, її відтворення та конкретних професійних дій за готовим алгоритмом є недостатніми [Грубінко, Бабін, 2004].

Мета роботи - обґрунтувати та узагальнити досвід застосування тестового контролю для оцінки якості знань майбутніх лікарів.

Вивчення мікробіології, вірусології та імунології в підготовці лікарів важко переоцінити. Щоб досягти успіхів у вирішенні проблем щодо боротьби з інфекціями, потрібно добре знати морфологію, біологічні властивості збудників, їх екологію та особливості взаємодії з макроорганізмом, закономірності поширення збудників інфекцій. Знання з мікробіології є базовими для клінічних дисциплін, оскільки сприяють логічному сприйняттю клінічних даних, формують клінічне мислення, без якого не можна стати висококваліфікованим спеціалістом.

Для поліпшення якості підготовки фахівців виникає необхідність застосування сучасних методів навчання,

які забезпечують підвищення творчої активності студентів, спрямованих на формування і розвиток професійного мислення, здатності до засвоєння студентами нових способів професійної діяльності.

Перевірка і оцінювання знань і умінь студентів - активний процес, що є важливою складовою навчання, оскільки результатом контролю є показник співвідношення між поставленою метою навчання і досягнутими результатами, а також оцінка навчальних здобутків студента, що характеризує рівень оволодіння майбутніми фахівцями знань, умінь і навичок згідно вимогам навчальних програм [Кремень, 2004]. Як відомо, у процесі перевірки і оцінювання знань викладачі оцінюють знання та уміння студентів і впливають на результати та хід навчального процесу. В зв'язку з цим актуальність дослідження тестових технологій контролю знань у ВУЗі очевидна.

Відповідно робочій програмі, складеній на основі всієї дисципліни "Мікробіологія, вірусологія та імунологія" для студентів вищих медичних закладів освіти III-IV рівнів акредитації (Київ, 2012, спеціальність "Лікувальна справа", "Педіатрія") на вивчення дисципліни відведено 8 кредитів, 240 годин. Протягом курсу вивчення передбачено 3 модулі (модуль № 1 - 90 годин/3 кредити; модуль № 2 - 90 годин/3 кредити; модуль № 3 - 60 годин/2 кредити). По закінченню курсу вивчення студенти складають підсумковий модульний контроль, який прирівнюють до іспиту. Контроль результатів навчання є обов'язковим компонентом навчального процесу і має місце на всіх стадіях навчання. Суть перевірки результатів навчання полягає у виявленні рівня засвоєння знань студентами, які повинні відповідати освітньому стандарту.

На кафедрі розробили і широко використовують систему безперервного контролю знань студентів. Для цього підготовані тестові завдання по темі кожного практичного заняття (поточний контроль вихідного рівня знань). Письмовий тестовий контроль проводять на початку заняття, що займає 7-10 хвилин і дозволяє визначити вихідний рівень підготовки кожного студента по темі практичного заняття. В подальшому в процесі заняття в усній формі обговорюють питання, що викликали труднощі у студентів, а також теоретичні питання,

що не увійшли в програму тестових завдань. В підсумку заняття для закріплення пройденого матеріалу вирішують проблемні і ситуаційні задачі. Таким чином, система дозволяє швидко оцінити рівень знань студентів академічної групи на практичному занятті перейти до виконання практичної роботи на даному занятті.

На кафедрі успішно застосовують поточну, тематичну та підсумкову перевірку знань студентів. Всі види перевірки проводять за допомогою різних форм, методів.

Підсумковий контроль проводять по тестах, що містять завдання різного типу: відкриті, закриті тести, тести на відповідність, на визначення послідовності, знаходження помилок і т.д.

Тестова перевірка знань має цілу низку переваг перед традиційними формами і методами; гармонійно вписується в сучасну педагогічну концепцію, дозволяє раціонально проводити заняття, охопити значний об'єм змісту, швидко встановити зворотний зв'язок з студентами, визначити результати засвоєння матеріалу; зосередити увагу на прогалинах в знаннях і внести до них корективи.

Тестовий контроль забезпечував одночасну перевірку знань студентів всієї групи і формував у них мотивацію регулярно готуватись до кожного заняття, дисциплінував їх. Крім вищезазначеного до вагомих переваг тестового контролю відносять об'єктивність та справедливість оцінки знань; зменшують емоційні стреси і перевантаження студентів, забезпечує прозорість і гласність результатів контролю, розвиває індивідуально-диференційований підхід до навчання та самостійної роботи студентів, можливість систематично робити зрізи успішності.

Зважаючи на значні переваги тестового контролю при розробці тестових завдань дотримувалися наступних вимог. Форма тесту повинна бути одноманітною, уніфікованою, зручною. Терміни і поняття, що використовують в тестах, повинні бути загальновідомими, відповідати вимогам програми і першоджерелам. Завдання мають бути короткими, лаконічними, точно сформульованими. Послідовність тестових питань повинна зберігати від простого до складнішого [Унгурян, Образенко, 2011].

За рівнем засвоєння знань, умінь і навиків тести розділені на три рівні. Перший рівень знань оцінюють вирішенням тестів пізнання (питання вимагають альтернативної відповіді), тести розрізнення (необхідно вибрати одну або декілька відповідей), тести співвідношення (пропонують знайти спільні та відмінні риси вивчених об'єктів), тести-завдання з вибірковими відповідями (у завданні сформульована умова і необхідні початкові дані, а у відповідях перераховані кілька варіантів рішення).

Тести першого рівня проводять, як правило, для проміжного контролю знань студентів в рамках вивчення однієї теми. При проведенні тестів другого рівня - при проміжному контролі по основних розділах курсу мікробіології, без знання яких розуміння дисципліни

утруднено, або взагалі незрозуміло. Тести третього рівня - при проведенні підсумкового контролю за весь курс вивчення. Вони сприяють розвитку вмінь встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, логічно міркувати, порівнювати й узагальнювати, а також встановлювати нові зв'язки між знаннями, переносити уміння і навички в нові умови.

Головна перевага тестів - повністю автоматизована перевірка знань студентів, яка забезпечує максимально можливу її об'єктивність (ставить всіх студентів в рівні умови в процесі перевірки знань) і виграє в швидкості перевірки. Як і будь-який інший вид контролю тестування має не лише переваги, але наступні недоліки. Висока трудоемкість розробки тестових завдань, які мають високі та стійкі показники надійності та валідності; можливість відгадування студентами правильних відповідей; відсутність розвитку мови; можливість завчити правильні відповіді без розуміння їх змісту; підміна навчальних цілей (метою навчання стає поверхневе вивчення предмету).

Проте, тестування в навчанні - не тільки контроль знань студентів. Тестова перевірка знань - це форма закріплення, уточнення, осмислення і систематизації матеріалу. Чим краще організована перевірка, тим більше можливостей для такого закріплення. Таким чином, тести активізують і розвивають пізнавальну діяльність студента [Шумко та ін., 2013].

Застосування поточного контролю - найважливіший етап усіх перевірок. Його метою є регулярне керування та корегування діяльністю студентів. Він дозволяє мати безперервну інформацію про хід і якість засвоєння матеріалу, оперативно вносити зміни до навчання.

Поточна перевірка це навчання, пов'язане з закріпленням, повторенням і аналізом навчального матеріалу. З метою виявлення кінцевих результатів навчання необхідно застосовувати підсумковий контроль, по якому можна судити про загальні досягнення студентів.

Висновки та перспективи подальших розробок

1. Для вибору методу контролю знань необхідно враховувати як переваги, так і недоліки методу. Вивчення курсу мікробіології, вірусології та імунології закладає важливу базу фундаментальних знань майбутніх лікарів. Фундаментальні знання настільки важливі і багатогранні, що оцінити їх одним способом неможливо. Тестовий контроль безперечно один із сучасних і оптимальних методів.

2. Необхідно користуватися різними методами оцінки знань і умінь студентів в медичному вузі (усні, письмові відповіді, оцінка виконаної практичної роботи на заняттях, участь у роботі наукового гуртка).

В подальшому є необхідність вдосконалювати оцінювання знань і умінь в комплексі з іншими методами, що має допомагати створити атмосферу для систематичної, наполегливої роботи студентів.

Список літератури

- Андрущенко В.А. Модернізація педагогічної освіти України в контексті Болонського процесу / В. А. Андрущенко // Вища освіта України. - 2004. - № 1. - С. 5-10.
- Грубінко В.В. Нова парадигма вищої освіти в контексті Болонського процесу / В. В. Грубінко, І. І. Бабін // Медична освіта. - 2004. - № 3-4. - С. 7-14.
- Інноваційні методики викладання в сучасній вищій освіті : зб. матеріалів навч.-метод. конф. / В. М. Мороз, Ю. Й. Гумінський, Т. Л. Полєся та ін. - Вінниця, 2011. - С. 128-133.
- Кремень В.Г. Вища освіта України і Болонський процес : навч. посібник / В.Г. Кремень. - Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2004. - 381 с.
- Мікробіологія, вірусологія та імунологія. Програма навчальної дисципліни з мікробіології, вірусології та імунології для студентів вищих медичних закладів освіти III-IV рівнів акредитації. Спеціальність 7.110101 "Лікувальна справа", 7.110104 "Педіатрія", 7.110105 "Медико-профілактична справа". - Київ, 2012. - 29 с.
- Унгурян Л.М. Застосування тестової системи оцінки знань у навчальному процесі / Л. М. Унгурян, М. С. Образенко // Медична освіта. - 2011. - № 3. - С. 20-22.
- Шумко Б.І. Студентський науковий гурток як шлях підвищення рівня знань за кредитно-модульною системою / Б. І. Шумко, В. В. Шульгіна, Л. Я. Федонюк // Медична освіта. - 2013. - № 1. - С. 81-82.

Колодій С.А.

ОПЫТ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЯ В ПРОЦЕССЕ ИЗУЧЕНИЯ МИКРОБИОЛОГИИ, ВИРУСОЛОГИИ И ИММУНОЛОГИИ В МЕДИЦИНСКОМ ВУЗЕ

Резюме. В работе приведен опыт контроля знаний студентов на кафедре микробиологии, вирусологии и иммунологии. Доказано, что тестовый контроль является одним из методов определения уровня знаний студентов. Тестовый контроль способствует активизации познавательной деятельности, формирует у студентов навыки самостоятельной работы, развивает логичное мышление. Тестовый контроль знаний целесообразно использовать в комплексе с другими методиками.
Ключевые слова: микробиология, вирусология, иммунология, тестовый контроль.

Kolodiy S.A.

EXPERIENCE OF OF TEST CONTROL FOR STUDY OF MICROBIOLOGY, VIROLOGY AND IMMUNOLOGY

Summary. Experience over of application of control of knowledge of students is in-process brought on the department of microbiology, virology and immunology. It is well-proven that test control is one of methods of determination of level of knowledge of students. Test control assists activation of cognitive activity, forms skills of independent work for students, develops ability logically to think. Application of test control of knowledge it is expedient to use in a complex with other methods.

Key words: microbiology, virology, immunology, test control.

Стаття надійшла до редакції 7.10.2013 р.

Колодій Світлана Анатоліївна - к.м.н, доцент кафедри мікробіології, вірусології та імунології Вінницького національного медичного університету імені М. І. Пироговаж +38 0432 57-03-79

© Крушинская Т.Ю., Шарун А.В., Степанский Д.А.

УДК: 378.147

Крушинская Т.Ю., Шарун А.В., Степанский Д.А.

ДЗ "Дніпропетровська медична академія МОЗ України" (вул. Дзержинського, 9, м. Дніпропетровськ, 49044, Україна)

ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ТЕХНОЛОГИЯ ПРАКТИЧЕСКОГО ИЗУЧЕНИЯ ТЕМЫ "МИКРОБИОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ АНТИБИОТИКОТЕРАПИИ" В МЕДИЦИНСКОМ ВУЗЕ

Резюме. Формирование у студентов умений, связанных с использованием антибиотиков в медицинской практике осуществляется в основном на практических занятиях. В статье детально описана педагогическая технология для такого занятия, направленная на активизацию познавательной деятельности студентов за счет комплекса методов и средств обучения, включающего аудиовидеодемонстрацию, лабораторный опыт, решение проблемных задач, деловую игру. Соответствие использованных средств конкретным целям обучения дало положительные результаты в плане прочности и осознанности усвоения материала студентами, повысило их интерес к изучаемому предмету.

Ключевые слова: педагогика высшей школы, педагогические технологии, активные методы обучения.

Введение

Изучение микробиологических основ антибиотикотерапии занимает особое место в подготовке будущих врачей из-за широкой распространенности этих препаратов в медицинской практике и многочисленных проблем, связанных с их использованием. Это нашло свое отражение в общих целях изучения дисциплины "Микробиология, вирусология и иммуноло-

гия", содержащихся в типовой программе, и конкретизируется в целях изучения темы "Антибиотики" при разработке методических материалов на кафедрах. Согласно требованиям кредитно-модульной системы, цели обучения формулируются как умения, которые должны приобрести студенты. Умения формируются в результате активной деятельности студентов на прак-